

VERENIGING VRIENDEN VAN DE AMSTERDAMSE BINNENSTAD
Algemene Ledenvergadering, zaterdag 6 april 2013, Felix Meritis

Algemeen Jaarverslag

Inleiding

De vorige ALV vond plaats op 2 juni 2012 en deze ALV op 6 april 2013 en daarom heeft het algemeen verslag, voor zover het ons inhoudelijke werkterrein betreft, betrekking op de periode tussen de twee ALV's. Het verslagjaar bracht belangrijke resultaten voor de VVAB, waarvan het belangrijkste het besluit van het stadsdeel om alsnog te gaan handhaven tegen de illegaal vervangen woonboot 'Bas Boot' op de Prinsengracht t/o 239. Helaas heeft de vereniging relatief veel tijd en energie moeten besteden aan het onderwerp van het water, meer dan ons lief is, maar het is noodzakelijk. Het water vormt immers een belangrijk onderdeel van de beschermde stedenbouwkundige structuur van de Amsterdamse binnenstad. Belangrijke andere onderwerpen waarmee de vereniging zich dit verslagjaar bezighield, betrof nieuwbouwontwikkelingen op Damrak en Rokin, de nieuwe Erfgoedverordening en Welstandsnota, maar ook funderingsherstel bij grachtenhuizen. De vereniging heeft opdracht gegeven voor het doen van een onderzoek naar deze problematiek door een funderingsspecialist. Daarover hopen wij in het volgende verslagjaar verslag te kunnen doen.

Damrak/Rokin

De aanleg van de Noord/Zuidlijn lijkt te leiden tot de cityvorming die wij jaren geleden al vreesden. Aan de andere kant bieden nieuwbouwontwikkelingen in principe de mogelijkheid de bouwkundige, maar ook stedenbouwkundige situatie te verbeteren die in de twintigste eeuw langs Damrak en Rokin is ontstaan. Die kansen werden bij de herontwikkeling van de Optiebeurs voor de NRC-redactie en Rokin-Plaza voor een warenhuis in ieder geval niet gegrepen. In beide gevallen, het één staat er al, het andere moet nog worden gebouwd, is sprake van een glaspaleis. De vereniging schreef een groot opiniestuk in Het Parool van 23 oktober 2012, waarin de Welstandscommissie werd bekritiseerd niet alleen vanwege het goedkeuren van deze plannen, maar ook vanwege sturing de verkeerde kant op: de commissie lijkt meer voorkeur te hebben voor uitdagende eigentijds architectuur dan voor ontwerpen die zich in de omgeving voegen. Het eerste ontwerp voor Rokin-Plaza probeert door behoud van de kap nog de bouwhoogte te maskeren, het tweede ontwerp doet die poging niet of nauwelijks. Bovendien is het goedgekeurde ontwerp o.i. strijdig met de Welstandsnota. Wij zien niet in hoe een raster van metaal (brons) voor grote glasvlakken zich kan voegen naar de bestaande stedenbouwkundige structuur (m.n. de parcellering) en (gebouw)typologie, zoals de Welstandsnota het formuleert. Tegen het door de Welstand afgewezen bouwplan dat in 2010 ter visie lag heeft de VVAB toen geen zienswijze ingezonden, omdat naar onze mening dit plan voldeed aan de hierboven genoemde welstandskaders. Echter, tijdens de beoordelingen door de Welstandscommissie is een volledig ander bouwplan ingediend zonder dat wij of andere burgers dit konden weten. Vervolgens verliepen de juridische bezwaartermijnen. De vereniging ontdekte in oktober 2012 dat de bouwvergunning in augustus in alle stilte was verleend. De vereniging heeft tegen deze gang van zaken geprotesteerd in een raadadres van 28 november 2012. In deze brief werd het stadsdeel verzocht nadere welstandskaders te formuleren voor de nieuwbouw aan Damrak en Rokin.

De noodzaak daartoe werd na de jaarwisseling opeens urgent vanwege het voornemen het Fortisgebouw te slopen en te vervangen voor iets totaal anders. Toen ons geruchten bereikten dat opnieuw een glaspaleis op komst was, stuurden wij op 17 januari een nieuw raadsadres aan het stadsdeel, waarin wij vroegen om een beeldkwaliteitsplan en waarin wij juridische procedures aankondigden wanneer opnieuw een glaspaleis zou worden voorgesteld.¹ Toen al spoedig bleek dat het stadsdeel niets deed of wilde doen, zocht de vereniging zelf contact met architectenbureau Rijnboutt. Op 5 februari vond een gesprek plaats, op het kantoor van het gemeentelijk Project 1012 aan de Weesperstraat, in het bijzijn van enkele ambtenaren. De vereniging was vertegenwoordigd door de bestuursleden Dingeman Coumou en David Mulder, alsmede bureausecretaris Walther Schoonenberg. De vereniging vatte de conclusies samen van een rapport dat het stadsdeel in 2010 had opgesteld en waarop de vereniging de hand had weten te leggen. Uit dat rapport bleek dat ook de deskundigen van het stadsdeel op het standpunt stonden dat het noodzakelijk was om het Fortisgebouw op te splitsen om het stedenbouwkundig weefsel, aangetast door het veel te grote Fortisgebouw, te herstellen. De architect beloofde deze aanbeveling mee te nemen, sterker: zijn bureau was zelf ook al tot deze conclusie

¹ Zie: <http://www.amsterdamsebinnenstad.nl/nieuws/rokin-fortis.html>

gekomen. Tevens werd ons medegedeeld dat de materialisatie niet zal bestaan uit glas en staal, maar uit keramisch materiaal.² De vereniging is dus de enige die iets doet om een mogelijke nieuwe ramp te voorkomen.

Welstandsnota

Uit de bovenstaande kwestie, maar ook uit andere dossiers, blijkt dat er een te grote afstand bestaat tussen het welstandsbeleid en de welstandspraktijk. Voor de VVAB was er een mogelijkheid een discussie daarover te beginnen, namelijk naar aanleiding van de ter visie gelegde concept-welstandsnota 'De Schoonheid van Amsterdam 2013'. In een zienswijze, gedateerd 19 november 2012, werden enkele suggesties gedaan om het welstandsbeleid te verbeteren. De belangrijkste aanbeveling luidt om historiserend bouwen en reconstructie niet op voorhand uit te sluiten.

Er werd in de oude welstandsnota niet een bepaalde architectuur of vormgeving voorgeschreven of verboden. Nieuwbouw dient aan bepaalde kwaliteitscriteria te voldoen. In de conceptnota is deze benadering voor Amsterdam als geheel nog steeds aanwezig. Zo wordt voor Amsterdam Noord opgemerkt dat traditionele houtbouw de voorkeur heeft, een aanbeveling tot historiserend bouwen of zelfs reconstructie. Voor de historische binnenstad, met name het gebied van het Unesco Werelderfgoed, is er echter een opvallende verschuiving waar te nemen naar een verbod op 'pseudo-historische' reconstructies. Een expliciet verbod op historiserend bouwen en reconstructie hoort volgens de vereniging niet thuis in de welstandsnota, ook niet voor het gebied van het Unesco Werelderfgoed. Naar het oordeel van de vereniging moet uiterst voorzichtig worden omgegaan met reconstructie, maar het gaat te ver deze geheel uit te sluiten.

Over de welstandspraktijk heeft de vereniging de suggestie gedaan de invloed vanuit de burgerij te vergroten. Zo vroeg de vereniging het werk van de welstandscommissie jaarlijks te evalueren en de vereniging, die immers het welstandstoezicht goed volgt, daarbij te betrekken. Ook wordt de mogelijkheid geopperd om bewoners of leden in de welstandscommissie op te nemen. En waarom zou de vereniging niet de welstandscommissie vertegenwoordigd kunnen zijn? In ieder geval willen wij dat de vergaderingen van de welstandscommissie niet alleen openbaar zijn, maar ook dat de bouwplannen die besproken worden vooraf te raadplegen zijn.³

De vereniging is voornemens de discussie over het welstandsbeleid en -toezicht verder aan te zwengelen, onder andere door het organiseren van een discussieavond op 4 april 2013.

Bestemmingsplan Water

In het vorige verslag stonden wij reeds stil bij het nieuwe Bestemmingsplan Water, een facetbestemmingsplan voor uitsluitend het water in de Amsterdamse binnenstad waaraan twintig jaar is gewerkt. De VVAB heeft daar in 2005 een grote bijdrage aan geleverd onder meer dankzij een massale bijeenkomst in de Westerkerk. Vervolgens is door de toenmalige deelraad de "Visie voor het Water" door de deelraad Centrum vastgesteld, waarin tal van ambities werden vastgelegd: het verplaatsen van woonboten bij monumentale bruggen, het creëren van openingen naar het water bij belangrijke pleinen door het verplaatsen van enkele woonboten, een steigerplan om het gebruik van het water te stimuleren voor vervoer van mensen en goederen en dergelijke. Die visie is in de afgelopen jaren voortvarend uitgewerkt door ambtenaren van het stadsdeel en de dienst Waternet. Dat mondde uit in een voorstel voor een ambitieus, maar evenwichtig bestemmingsplan voor het water. In juni stond het bestemmingsplan op de agenda van de deelraad. De vereniging heeft geprobeerd in haar contacten met de deelraadsleden te redden wat er te redden viel, maar dat is niet gelukt. Wie had verwacht dat de politiek naar oplossingen en compromissen zoekt tussen de ambities om de functies op het water wat beter te ordenen en het verzet uit verschillende buurten tegen die ambities, zoals dat hoort bij het politieke handwerk, kwam bedrogen uit. Helaas was de uitkomst van het debat teleurstellend. De deelraad verwijderde alle ambities uit het bestemmingsplan. Een compromis om bijvoorbeeld wel op het Amstelveld enkele arken te verplaatsen en een steiger te plaatsen en niet op de Noordermarkt, bleek onmogelijk: ook op het Amstelveld blijft alles bij het oude. Verplaatsen van boten van monumentale bruggen mag wel, maar alleen als het vrijwillig is. Ook het bedrag van 3,5 miljoen, nodig om de ambities uit het oorspronkelijke plan uit te voeren werd weggestemd. Op deze manier is van het oorspronkelijke doel van het bestemmingsplan vrijwel niets meer over. Na twintig jaar inzet, ook van onze vereniging, is er weinig bereikt. In 1995 nam de gemeenteraad nog een motie aan waarin B&W werd opgedragen schepen, die te dicht bij monumentale bruggen liggen, te verplaatsen, zodat die bruggen weer zichtbaar worden. Achttien jaar later is nog geen boot verplaatst die te dicht op een brug ligt. Met dit bestemmingsplan hoeft daar het komende decennium helaas ook niets van verwacht te worden. Helaas

² Het ontwerp voor de nieuwe gevel van het C&A-gebouw aan het Damrak, ook ontworpen door architectenbureau Rijnboutt, samen met de Amerikaanse architect Robert Stern, heeft een bakstenen gevel.

³ Zie: <http://www.amsterdamsebinnenstad.nl/nieuws/welstandsnota.html>

moeten we constateren dat het huidige (en laatste!) stadsdeelbestuur geen wezenlijke verbeteringen op het water wenst door te voeren. Dit heeft tot gevolg dat er op dit moment vrijwel geen activiteiten zijn van het gemeente- en stadsdeelbestuur om de stedenbouwkundige kwaliteit en het aanzien van de grachten en de objecten, die daarin liggen te verbeteren.⁴

Bas Boot

Deze houding van de deelraad bleek ook bij de illegale vervanging van een historisch woonschip door een nieuwbouw-‘ark’, een doos op een drijvende bak, waarvoor geen vergunning was gegeven. Het betrof de ‘Bas Boot’ op de Prinsengracht t./o 239. Er was wel een vergunning, maar dat betrof een vervanging van een ‘schark’, een combinatie van ark en schip, door een nieuwe ‘schark’. De eigenaar legde echter een ‘ark’ neer, hetgeen hij probeerde te verhullen door de vorm van een scheepsromp op de bak te schilderen. Het stadsdeel besloot tot ‘handhaving’, dat wil zeggen de verwijdering van de woonboot uit de Prinsengracht. De deelraad stak daar echter een stokje voor en dwong het dagelijks bestuur de woonbooteigenaar alsnog een vergunning te geven. Echter, de deelraad had niet op de VVAB gerekend, want de vereniging had reeds in oktober 2010 een handhavingsverzoek gedaan. In maart 2012 tekende de vereniging bezwaar aan tegen het alsnog verlenen van een vergunning, waarna in mei een zitting van de bezwaarschriftencommissie volgde waar de vereniging werd vertegenwoordigd door bestuurslid Sebastiaan Levelt en bureausecretaris Walther Schoonenberg. Het advies van deze commissie waarin ons bezwaar gegrond werd verklaard, volgde in januari 2013, waarop het dagelijks bestuur in februari besloot het advies op te volgen, namelijk de vergunning in te trekken en alsnog tot handhaving over te gaan. Daartegen kan door de woonbooteigenaar bij de rechter bezwaar worden gemaakt, dus we zijn waarschijnlijk nog niet van deze kwestie af. Toch is het een belangrijk resultaat dat de vereniging erin slaagt om met een in de woorden van stadsdeelvoorzitter Van Pinxteren ‘bijzonder goed gemotiveerd’ bezwaar het stadsdeel te dwingen tot handhaving van de zelf gestelde regels. Het gaat ons overigens niet uitsluitend daarom. Het toestaan van illegale vervangingen van schepen door ‘arken’ zou ons inziens rampzalige gevolgen voor het welstandsbeleid op het water hebben. Woonbootbewoners proberen al jarenlang elke regelgeving op het water te saboteren. Nu er eindelijk een welstandsbeleid voor het water bestaat, heeft de vereniging voorkomen dat dit voor het beschermd stadsgezicht zo belangrijke beleid nu al kopje onder was gegaan.⁵

Een prettige bijkomstigheid van deze kwestie is dat de vereniging een bedrag van € 1.260,- van het stadsdeel uitgekeerd krijgt vanwege het niet tijdig besluiten op het bezwaar tegen het verlenen van de vergunning. Volgens ons is dit de eerste keer in de geschiedenis van onze vereniging dat wij door het stadsdeel worden betaald, subsidie krijgen we immers niet. Dat dekt de griffiekosten meer dan ruimschoots.

Funderingsherstel

Het komt steeds vaker voor dat de vereniging onafhankelijke deskundigenrapporten laat opstellen. In dit verslagjaar maar liefst tweemaal. De vereniging maakte op 18 september 2012 in een zienswijze haar bezwaren kenbaar tegen het voornemen van het stadsdeel een vergunning te verlenen voor funderingsherstel tevens sloop en uitdiepen van een kelder op de hoek Keizersgracht 661 / Reguliersgracht 38. De werkzaamheden betekenen het verlies van twee drijvende kelders. De vereniging bestrijdt niet de noodzaak van het funderingsherstel. Het maken van nieuwe funderingen wordt echter door de eigenaren aangegepen een nieuwe kelder met stahoogte te maken onder het bestaande souterrain. De nieuwe kelder krijgt hierdoor een grotere hoogte dan het daarboven gelegen souterrain. Niet alleen wordt de hoofdstructuur van de grachtenhuizen daardoor aangetast, er verdwijnen tevens twee historisch zeer belangrijke drijvende kelders. De bouwwerkzaamheden brengen tevens ernstige risico's met zich mee voor de belendingen. De vereniging vreest bovendien precedentwerking. Gaat straks elk funderingsherstel gepaard met het slopen en uitdiepen van kelders om kelderwoningen te maken? Het standpunt van de vereniging was gebaseerd op een deskundigenrapport dat in opdracht van de vereniging was opgesteld. Uit het rapport bleek dat het mogelijk was de funderingen te herstellen zonder de drijvende kelders te slopen. Toen desalniettemin het stadsdeel een vergunning verleende met het merkwaaardige argument dat zij alleen kan besluiten over een door de eigenaar ingediend plan en niet door derden bedachte alternatieven, liet de vereniging het er niet bij zitten en tekende bezwaar aan bij de rechtbank. Een verzoek tot voorlopige voorziening, verdedigd op de zitting van de rechtbank door de bestuursleden Sebastiaan Levelt en Gerrit Vermeer, werd door de voorzieningenrechter ingewilligd. De zitting van de rechtbank over ons bezwaar vindt plaats op 26 maart 2013. De bestuursleden Levelt en Vermeer bereiden dat voor.⁶

⁴ Zie: <http://www.amsterdamsebinnenstad.nl/nieuws/bestemmingsplan-water-uitgekleed.html>

⁵ Zie: <http://www.amsterdamsebinnenstad.nl/nieuws/basboot.html>

⁶ Zie: <http://www.amsterdamsebinnenstad.nl/nieuws/reguliersgracht38.html>

Overigens heeft de vereniging in deze kwestie een tekort ontdekt in het Programma van Eisen van Monumenten (PvEM) dat geen rekening houdt met de mogelijkheid, dat er onder een souterrain nog een kelder kan voorkomen. Dit is medegedeeld aan BMA.

Reclamerichtlijnen

Een ogenschijnlijk kleine zaak over een reclame-uiting aan de gevel van het voormalige ABN-Amro gebouw aan de Herengracht werd erg groot, toen bleek dat het stadsdeel de eigen Reclamerichtlijnen op merkwaardige wijze interpreteert. Sinds januari 2012 prijkte op Herengracht 595 een opvallende reclame in witte en blauwe blokletters van de firma Booking.com. Alhoewel er geen volledig verbod op reclame aan de grachten bestaat, gelden er wel strikte regels. In de Reclamerichtlijnen van het stadsdeel Centrum worden o.a. de toetsingscriteria aangegeven. Er kan ontheffing worden gegeven op het verbod op reclame aan de grachten, maar in art. 7.1b staat, dat op de grachten per parcelleringseenheid slechts één tekst in losse letters is toegestaan, met een maximale dikte van 0,10 m en een maximale oppervlakte van 0,65 m². De reclame aan Herengracht 595 voldeed met een oppervlakte van ± 1,2 m² niet aan deze maximale maat. Tot onze verbijstering negeerde het stadsdeel deze regel met het argument dat als zij afwijkt van de reclamerichtlijnen door reclame op de grachten toe te staan, de beperkingen zoals maximale oppervlakte niet langer van toepassing zijn. Naar onze mening opent dit de weg naar verdere uitbreiding van reclame op de grachten. Bovendien verwees de Welstandscommissie in haar advies naar de reclame-uiting op het naastgelegen pand Herengracht 597, dat evenmin aan de regels voldeed. In plaats van iedere reclame-uiting op zich te beoordelen, roept zij hiermee een precedentwerking in het leven, die verstrekkende gevolgen heeft voor de gehele grachtengordel. De vereniging schreef op 6 augustus een brief naar het stadsdeelbestuur en stapte op 15 augustus naar de rechter. De vereniging liet daarna nog een onafhankelijk deskundigenrapport opstellen, waarin werd aangetoond dat de gevelreclame op onpassende wijze was vormgegeven en niet in goede verhouding stond tot de gevelarchitectuur en daarom niet voldeed aan redelijke eisen van welstand. Vlak voor de zitting van de rechtbank op 19 februari 2013 werd de vereniging uitgenodigd door het bedrijf Booking.com. Bureausecretaris Schoonenberg heeft met twee directeuren van het bedrijf gesproken. Het bedrijf bleek bereid tot aanpassing van de gevelreclame, namelijk het verkleinen van de oppervlakte tot 0,65 m² en het aanpassen van de kleurstelling aan het gebouw. Alhoewel de VVAB liever helemaal geen reclame ziet op de grachten, was de bereidheid van Booking.com om de reclame aan te passen voldoende reden voor de VVAB om het beroep, ingesteld bij de rechtbank, in te trekken. Daarmee kreeg de vereniging voor elkaar wat het stadsdeel niet lukt. De wijziging van de reclame-uiting wordt binnenkort gerealiseerd. De VVAB zal echter de discussie met het stadsdeel voortzetten over de toepassing van de reclamerichtlijnen. Een raadsadres daarover is in voorbereiding.⁷

Erfgoedverordening

De ter visie gelegde nieuwe Erfgoedverordening was aanleiding voor de vereniging om suggesties te doen ter verbetering van het door de gemeente opgestelde concept. De Erfgoedverordening is wat vroeger de monumentenverordening werd genoemd en wordt voor geheel Amsterdam vastgesteld, dus geldt tevens voor de verschillende stadsdelen, waaronder de historische binnenstad. De verordening beschrijft o.a. de procedure voor de aanwijzing van gemeentelijke monumenten, hetgeen niet onbelangrijk is: bij de jongere bouwkunst dreigt sneller sloop dan bij monumenten van vóór 1850.

De vereniging bepleitte het opnemen van de zgn. ‘voorbescherming’ in de verordening, dat wil zeggen bescherming op het moment waarop belanghebbenden, waaronder de erfgoedorganisaties, een aanvraag indienen voor de gemeentelijke monumentenstatus. Een aanvraag wordt immers vaak gedaan wanneer er een sloopvoornemen bestaat. Voorbescherming is de enige werkelijk effectieve wijze waarop cultuurhistorische waarden, die nog niet geborgd zijn via een aanwijzing, worden beschermd. Dat Amsterdam de voorbescherming niet had opgenomen in haar verordening bevreemdt, omdat deze wel voorkomt in de modelverordening van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Walther Schoonenberg sprak over dit onderwerp in in de raadscommissie van 6 februari 2013. Het argument van wethouder Gehrels dat de voorbescherming tot vertraging kan leiden, werd bestreden. Was het immers niet de gemeente zelf die erg lang doet over de beslissing een object al dan niet aan te wijzen als gemeentelijk monument?⁸ Waarom moeten de burgers daarvoor dan gestraft worden? Een raadslid concludeerde: “Procesvertraging is een aspect van erfgoed”. In de gemeenteraad van 13 maart werd een amendement van raadslid Verbeet (PvdA) aangenomen om de voorbescherming alsnog op te nemen in de Erfgoedverordening. Alle fracties behalve de

⁷ Zie: <http://www.amsterdamsebinnenstad.nl/nieuws/reclame-herengracht-595.html>

⁸ Op 2 maart 2012 diende de VVAB een aanvraag in voor de objecten Marnixstraat 291-295. Op het moment waarop wij dit jaarverslag schrijven, één jaar later, is daarover nog niet eens het BMA-advies beschikbaar.

VVD stemden vóór het amendement. Wat het stadsdeel Centrum gaat doen is op dit moment nog niet bekend.⁹

Overige onderwerpen

De vereniging was niet alleen bij deze, maar ook nog bij diverse andere onderwerpen betrokken, zoals:

- Op 27 juni 2012 stuurde de vereniging een brief aan het stadsdeelbestuur vanwege de sloop van een historische winkelpui aan Heiligeweg 32. Het had geen zin meer om bezwaar aan te tekenen, want de pui was al weg voordat de termijn van de tervisielegging eindigde. Het stadsdeelbestuur werd opgeroepen de historische winkelpuien te inventariseren.
- Op de vorige ALV werd tijdens de rondvraag opgemerkt dat bij de herinrichting van het Oudekerksplein de gele IJsselsteentjes zullen verdwijnen. Op 8 juni 2012 schreef de vereniging een brief aan het stadsdeelbestuur waarin de grijze keien en gele IJsselsteentjes van grote historische waarde werden genoemd. Er volgde overleg met BMA en het stadsdeel, hetgeen resulteerde in een gewijzigd herinrichtingsplan, waarmee de deelraad op 4 september instemde. De historische bestrating blijft bestaan.
- Op 8 oktober 2012 deelde de vereniging de rechtbank mede dat zij als belanghebbende wil worden aangemerkt in een geschil tussen het stadsdeel en het City Theater over het LED-scherm aan de gevel aan het Kleine Gartmanplantsoen. Dat gebeurde en Dingeman Coumou en Walther Schoonenberg namen namens de vereniging deel aan een zitting van de rechtbank, om het stadsdeel te steunen. Dat mocht niet baten, want het stadsdeel verloor de rechtszaak, waardoor het niet mogelijk blijkt dat het stadsdeel bepaalde voorwaarden stelt aan een LED-scherm. Het is nog niet duidelijk wat de gevolgen hiervan zullen zijn.
- Eind november werd de vereniging opgeschrikt door een uitgelekt beleidsstuk van de Stichting de Oude Kerk, waaruit bleek dat deze stichting een kunsthall wil maken van de Oude Kerk. Het meubilair zou ervoor moeten wijken en zelfs fysieke doorbraken, bijvoorbeeld naar een plaatsje aan het plein, waar een horecaterras zou moeten komen, waren niet uitgesloten. Er vond in bijzijn van stadsdeelbestuurder Boudewijn Oranje een gesprek met directeur Jacqueline Grandjean plaats, waar de vereniging haar standpunt verwoordde dat de bijzondere cultuurhistorische waarde van de Oude Kerk, haar interieur en meubilair, uitgangspunt dient te zijn voor een levensvatbaar exploitatieplan.¹⁰
- Op 14 november 2012 stelde de vereniging via een zienswijze kritische vragen over de komst van supermarkt Marqt naar het souterrain van het kantoorpand Keizersgracht 285-287 hoek Wolvenstraat. De supermarkt is vijf keer zo groot als het bestemmingsplan op die locatie toestaat. Wat betekent de komst van de supermarkt voor de parkeer- en verkeersdruk in de buurt? Wat betekent de komst voor de bestaande retail- en detailhandel? Komt er reclame aan de gracht en blijft de uitstraling van de supermarkt beperkt tot de Wolvenstraat? Belangrijke vragen waarop de vereniging een antwoord wil zien.¹¹
- Op 10 december 2012 stuurde de vereniging een raadsadres over de moeizame 'orde 2'-bescherming naar aanleiding van het voorstel van het stadsdeelbestuur om de panden Foeliedwarsstraat 40 t/m 52 geheel te slopen en te vervangen door nieuwbouw. Alhoewel de panden in slechte staat zijn, namelijk jarenlang verwaarloosd door een woningcorporatie, dienen ze vanwege de 'orde 2'-status behouden te blijven. De vereniging heeft een notitie opgesteld waarin de deelraad werd verzocht in ieder geval de voorgevels te behouden. De raadscommissie stemde daarmee in meerderheid in, waardoor het voorstel van het stadsdeelbestuur strandde. De vereniging schreef overigens tevens een brief aan BMA, waarin werd gevraagd de 'quickscan' voortaan te beperken tot de vraag of er bij de met sloop bedreigde 'orde 2'-panden sprake is van monumentale waarden en dus niet de 'orde 2'-status zelf ter discussie te stellen.¹²
- Op 6 februari 2013 reageerde de VVAB op het voorstel van het stadsdeelbestuur om het beleid ten aanzien van banieren, vooral aan bruggen, aan te passen. Het voorstel werd gepresenteerd als een beperking van de mogelijkheid banieren te plaatsen, maar in werkelijkheid is er sprake van een uitbreiding, aangezien het uitgangspunt niet de feitelijke situatie, maar de eerder geformuleerde beleidsuitgangspunten dient te zijn. Die luidde dat er alleen banieren kunnen worden geplaatst die betrekking hebben op evenementen die in het gebied zelf plaatsvinden. Het voorstel verandert niets aan dat beleidsuitgangspunt, maar staat wel toe dat aan een aantal hoofdroutes banieren te plaatsen voor evenementen die wel in Amsterdam, maar niet in de binnenstad plaatsvinden. De vereniging schreef, dat de ervaringen van de laatste jaren hebben aangetoond dat de binnenstad niets te winnen heeft van deze reclameuitingen. Er is ronduit sprake van visuele schade en hinder. De vereniging pleitte ervoor het beleid van wethouder Guusje ter Horst, voortgezet door stadsdeelbestuurder Els Ipink, helaas teniet gedaan door het huidige stadsdeelbestuur, om vlaggen en banieren te weren, weer te herstellen. Zeker nu de grachtengordel Unesco-werelderfgoed is geworden.¹³

⁹ Zie: <http://www.amsterdamsebinnenstad.nl/nieuws/erfgoedverordening.html>

¹⁰ Zie: <http://www.amsterdamsebinnenstad.nl/nieuws/oudekerk.html>

¹¹ Zie: <http://www.amsterdamsebinnenstad.nl/nieuws/marqt.html>

¹² Zie: <http://www.amsterdamsebinnenstad.nl/nieuws/foeliepanden.html>

¹³ Zie: <http://www.amsterdamsebinnenstad.nl/nieuws/banieren.html>

- Op 4 maart 2013 reageerde de vereniging op het ter visie gelegde conceptbestemmingsplan 2012, naar aanleiding van een verzoek daartoe door oud-stadsdeelvoorzitter Els Iping. Het conceptbestemmingsplan voor het oude middeleeuwse stadshart heeft de doelstelling in het plangebied een beter woon- en leefklimaat te realiseren, hetgeen in overeenstemming is met de uitgangspunten van het Project 1012. Echter, ons inziens in strijd daarmee wordt de horeca uitgebreid, niet alleen in aantal vestigingen, maar ook in oppervlakte van bestaande vestigingen, o.a. door het toestaan van uitbreiding van de begane grond naar bovenverdiepingen. De vereniging heeft daartegen krachtig stelling genomen en hoopt dat de deelraad het conceptbestemmingsplan in de ons gewenste richting aanpast.¹⁴

Geurt Brinkgreve Restauratieprijs

Op een bijeenkomst ter gelegenheid van de verjaardag van Amsterdam, op zaterdag 27 oktober in Museum Het Grachtenhuis, heeft de VVAB voor het eerst de 'Geurt Brinkgreve Restauratieprijs' uitgereikt aan architect Vincent Smulders voor het Blaauwlakenblok. De jaarlijkse prijs van de VVAB wordt gegeven aan een geslaagd restauratieproject dat voor de buurt of de stad van groot belang was, vergelijkbaar met de projecten die door Geurt Brinkgreve destijds zijn gerealiseerd, zoals het Project De Pinto, de Bethaniënbuurt, etc. Dat waren restauraties waarbij niet alleen monumenten zijn gered, maar ook de omgeving wordt gerehabiliteerd en snode plannen de pas werden afgesneden. Het moet gaan om projecten die anderen laten liggen, omdat ze te moeilijk zijn en die o.a. het doel hadden om monumentale waarden te behouden. De VVAB hoopt dat het project dat de prijs wint, navolging vindt, bijvoorbeeld vanwege de zorgvuldige wijze waarop met aanwezige waarden is omgegaan. Naar het oordeel van de jury, bestaande uit David Mulder, Walther Schoonenberg en Gerrit Vermeer, voldeed het Blaauwlakenblok geheel aan deze vooraf gestelde eisen. Alles wat behouden kon blijven, is daadwerkelijk behouden, zelfs panden die aanvankelijk op de slooplest stonden, zoals enkele zogenaamde 'orde 2'-panden. De restauraties van de monumenten is op sublieme wijze uitgevoerd, waarbij ook is voldaan aan hedendaagse duurzaamheidseisen. Ook zijn er twee toppen van gesloopte panden elders in het gebied, geheel tegen de geldende restauratieregels, herplaatst zodat ze behouden bleven voor het stadsgezicht. Het project vormt een voortrekkersrol voor de opwaardering van het Wallengebied. Een 'speciale vermelding' kreeg Wolbert Vroom voor de restauratie van het kleine winkel-woonhuis Raamsteeg 6, een pandje opgegeven door BMA, maar uiteindelijk toch gespaard gebleven.

Organisatie

Op de vorige ALV trad een vernieuwd bestuur aan bestaande uit acht leden: Minne Dijkstra, Dingeman Coumou, Hans Lurvink, Jaap Evert Abrahamse, Dick van der Kroon, Sebastiaan Levelt, David Mulder en Gerrit Vermeer. Hans Lurvink is door het nieuwe bestuur benoemd tot penningmeester. Het dagelijks bestuur van de vereniging bestaat sindsdien uit: Minne Dijkstra (voorzitter), Dingeman Coumou (secretaris) en Hans Lurvink (penningmeester). Het DB heeft het afgelopen jaar bijna wekelijks vergaderd, op het huisadres van Walther Schoonenberg. Het bestuur kwam na 2 juni 2012 zeven keer bijeen: 6 juni, 21 augustus, 2 oktober, 7 november, 18 december, 23 januari en 19 maart, wisselend bij bestuursleden thuis of op het kantoor van Levelt.

De Werkgroep Waakhond kwam ook in het verslagjaar weer bijna elke week bijeen in het informatiecentrum van het stadhuis om de ter visie gelegde bouwplannen te bekijken. De werkgroep bestond aan het begin van het verslagjaar uit de volgende leden: David Mulder (voorzitter), James Rijkschroeff, Johan Sandburg, Wolbert Vroom en Johan de Wolff (administratie). In het verslagjaar zijn Johan Sandburg en Wolbert Vroom uit de werkgroep getreden. Er is dus dringend behoefte aan nieuwe vrijwilligers. De Werkgroep Waakhond kwam wekelijks op vrijdagochtend bijeen op het informatiecentrum van het Stadhuis, om aldaar de gepubliceerde en ter visie gelegde (concept-)besluiten in te zien. In het afgelopen jaar is de werkwijze van de werkgroep gewijzigd. Voorheen bekeek de werkgroep de nieuw ingediende bouwaanvragen en dienden daarop zienswijzen in. Sinds de invoering van de WABO is dit echter niet langer mogelijk en kan alleen nog bezwaar gemaakt worden tegen besluiten van het dagelijks bestuur van het stadsdeel Centrum. 'Kleinere' zaken als dakterrassen, gevelreclame, dakkapellen etc. worden niet langer bekeken, omdat het indienen van een bezwaarschrift een zwaar middel is. De werkgroep richt zich dan ook nog hoofdzakelijk op grotere zaken en gevallen waar nog wel de mogelijkheid bestaat invloed uit te oefenen, namelijk bij conceptbesluiten.

De Werkgroep Water begint nieuwe vorm te krijgen en bestaat momenteel uit de volgende leden: Dingeman Coumou (voorzitter), Joost Smit en Diana Wind. De werkgroep heeft vooral bijgedragen aan de bepaling van het verenigingsstandpunt over het bestemmingsplan Water en heeft actief voor ons standpunt opgetreden

¹⁴ Zie: <http://www.amsterdamsebinnenstad.nl/nieuws/bsp-1012.html>

naar de deelraadsleden toe (zie verder boven). Verder werd op 20 november 2012 op voorstel van de werkgroep een raadsadres ingezonden over het vergunningenbeleid op het water.¹⁵

De Excursiecommissie bestond dit verslagjaar uit de volgende leden: Mieke Beumer, Elisabeth Bracht, Kees Heutenik, Marion Hilhorst en Josine van de Voort (voorzitter). In 2012 heeft de commissie 12 excursies georganiseerd, waarvan er 4 herhaald zijn, waaraan in totaal 252 personen deelnamen. De door Walther Schoonenberg gegeven Amsterdam-cursus, op acht avonden, had 64 deelnemers, waarvan het merendeel verenigingsleden waren. De ledenactiviteiten spelen een belangrijke rol in de binding van de leden met de vereniging.

De redactie van 'Binnenstad' werd dit jaar uitgebreid en kreeg daarmee de volgende samenstelling: Vincent van Rossem (hoofdredactie), Juliet Oldenburger (eindredactie), Onno Boers, Bob van den Boogert, Guido Hoogewoud, Wilfred van Leeuwen, Addy Stoel en Gerrit Vermeer.

De maandelijkse verenigingsborrel in de Kalvertoren wordt door steeds meer verenigingsleden bezocht. Voorafgaand aan de informele borrel vonden discussies plaats over diverse onderwerpen, zoals funderingsherstel (ingeleid door Gerrit Vermeer), reclamebeleid (ingeleid door Els Iping) en de 'orde 2'-problematiek en de Foeliepanden (ingeleid door resp. Dingeman Coumou en Walther Schoonenberg), en twee presentaties, van Fred Feddes over zijn boek '1000 jaar Amsterdam' en Erik Schmitz over de Gouden Eeuw-tentoonstelling in het Stadsarchief.

De samenwerking met andere organisaties kreeg vooral gestalte in deelname van Minne Dijkstra en/of Walther Schoonenberg aan de vergaderingen van het zgn. Amsterdam Overleg in gebouw De Bazel. Het Overleg deed op 7 februari 2013 een gezamenlijke brief uitgaan over de nieuwbouwwontwikkelingen aan het Damrak/Rokin. Enkele brieven of raadsadressen van de vereniging werden medeondertekend door de Bond Heemschut (o.a. een brief over de openbare ruimte van het Damrak en over de monitoring van het Unesco-Werelderfgoed). Bestuursleden bezochten ook diverse recepties, openingen en presentaties, waarvoor de vereniging was uitgenodigd. Een bijzondere activiteit was het openen van de beursdag op het Beursplein op 15 februari 2013 door het slaan op de gong, waaraan enkele bestuursleden en vrijwilligers deelnamen. Minder vrolijk, wel indrukwekkend en waardig, was de begrafenis van onze actieve vrijwilliger Willem Truijens (1932-2012), waar Mine Dijkstra namens de VVAB sprak. In het verslagjaar overleden ook Carla Rogge, Auke Bijlsma en Henk Zantkuijl.

De prentbriefkaartencollectie van Simon van Blokland, bestaande uit ca. 10.000 historische prentbriefkaarten, werd door de VVAB verworven. De vereniging heeft besloten daarvan een on-line beeldbank te maken, een uitbreiding van onze website. De prentbriefkaarten zijn ingescanned en er is een website-omgeving gebouwd die de kaarten on-line toont. Echter, de beeldbank komt pas voor het publiek beschikbaar, wanneer de gegevens over de prentbriefkaarten zijn ingevoerd. De vereniging gaat aan vrijwilligers vragen daarbij te helpen.

De vereniging heeft gevolg gegeven aan het besluit van de vorige ALV de ledenadministratie te verbeteren. Er is hard gewerkt aan een nieuw computersysteem om de ledenlijst bij te houden en deze is in maart in gebruik gesteld. Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om de ledenlijst op te schonen van leden die, ondanks aanmaningen, al jarenlang geen contributie hebben betaald. Daardoor is het ledental teruggevallen naar ruim 2.500. Tot nu toe hebben we voor de groei van de vereniging kunnen profiteren van de 'automatische' aanwas via de website, maar deze administratieve ledendaling moet het komende jaar worden hersteld met een extra inspanning om leden te werven, vooral ook onder jongeren. Mede met dat doel is gevraagd aan Annelou Sermon om de Facebook-pagina van de vereniging te gaan beheren. Ook zal de vereniging een stand bemannen op de vier Open Monumentendagen die in 2013 worden georganiseerd.

(WS 14/3/2013, vastgesteld door het bestuur op 19/3/2013)

¹⁵ Zie: <http://www.amsterdamsebinnenstad.nl/archief/docs/20121120-raadsadres-water.pdf>